

POSTANOWIENIE

20 listopada 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Krzysztof Grzesiowski

na posiedzeniu niejawnym 20 listopada 2025 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa D.D. i A.D.

przeciwko Syndykowi masy upadłości Bank spółki akcyjnej

w W.

o ustalenie,

na skutek skargi kasacyjnej Syndyka masy upadłości Bank spółki akcyjnej w W.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku

z 23 lutego 2024 r., I ACa 120/24,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

1. Wyrokiem z 15 marca 2023 r. Sąd Okręgowy w Olsztynie oddalił powództwo o ustalenie, że bliżej określona umowa kredytu z 23 stycznia 2008 r. zawarta przez poprzednika prawnego pozwanego Bank spółki akcyjnej w W. z powodami D.D. i A.D. jest nieważna; ustalił, że w bliżej określone postanowienia tej umowy stanowią niedozwolone postanowienia i są bezskuteczne wobec powodów; w pozostałym zakresie oddalił powództwo ewentualne oraz rozstrzygnął o kosztach procesu.

2. Na skutek apelacji obu stron Sąd Apelacyjny w Białymstoku wyrokiem z 23 lutego 2024 r. zmienił zaskarżony wyrok w całości w ten sposób, że ustalił, że powołana umowa kredytu jest nieważna; zasądził od pozwanego na rzecz powodów bliżej określoną kwotę tytułem zwrotu kosztów procesu; oddalił apelację pozwanego oraz orzekł o kosztach postępowania apelacyjnego.

3. Od wyroku Sądu Apelacyjnego skargę kasacyjną wywiódł pozwany syndyk masy upadłości Bank spółki akcyjnej w W. Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, powołując się na przesłanki określone w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. Podał, że w sprawie występuje potrzeba wykładni przepisów art. 174 § 1 pkt 4 k.p.c. w zw. z art. 144 ust. 1 i w zw. z art. 145 ust. 1 ustawy z 28 lutego 2003 r. - Prawo upadłościowe oraz art. 177 § 1 pkt 1 k.p.c. w zw. z art. 144 ust. 1 w zw. z art. 145 ust. 1 Prawa upadłościowego. Ponadto skarżący stwierdził, że w sprawie występuje następujące istotne zagadnienie prawne: Czy postępowanie sądowe z powództwa kredytobiorcy o ustalenie nieistnienia stosunku prawnego z umowy kredytu waloryzowanego (indeksowanego albo denominowanego) do waluty obcej, wytoczone przeciwko upadłemu bankowi (kredytodawcy), jest sprawą „o wierzytelność, która podlega zgłoszeniu do masy upadłości” w rozumieniu art. 145 ust. 1 Prawa upadłościowego i tym samym podlega zawieszeniu na podstawie art. 174 § 1 pkt 4 lub art. 177 § 1 pkt 1 k.p.c. w zw. z art. 144 ust. 1 i w zw. z art. 145 ust. 1 Prawa upadłościowego do czasu rozpoznania zgłoszenia wierzytelności na liście wierzytelności lub, odpowiednio, odmowy uwzględnienia wierzytelności na liście i wyczerpania trybu określonego ustawą?

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

4. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W judykaturze już wielokrotnie wypowiedziano się na temat charakterystyki skargi kasacyjnej (zob. np. postanowienie SN z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18). Wskazano tam m.in., że skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania

cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c.; nie służy zaś merytorycznej ocenie skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest wówczas usprawiedliwione.

5. Szczegółowa analiza sprawy prowadzi do wniosku, że skarga kasacyjna strony pozwanej nie zawiera argumentów wystarczających dla uznania, że w sprawie spełniona została przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 1 lub 2 k.p.c. uzasadniająca przyjęcie sprawy do rozpoznania.

6. Podniesione przez skarżącego zagadnienie prawne nie jest obecnie problemem nowym. Został on rozstrzygnięty uchwałą Sądu Najwyższego z 19 września 2024 r., III CZP 5/24, w której SN stwierdził, iż postępowanie sądowe z powództwa kredytobiorcy będącego konsumentem o ustalenie nieistnienia stosunku prawnego z umowy kredytu, prowadzone przeciwko bankowi, co do którego w toku postępowania ogłoszono upadłość, nie jest sprawą „o wierzytelność, która podlega zgłoszeniu do masy upadłości” w rozumieniu art. 145 ust. 1 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe, a tym samym może być podjęte z chwilą ustalenia osoby pełniącej funkcję syndyka. Sąd Najwyższy uznał, że powyższy wniosek wynika przede wszystkim z literalnej wykładni powołanych regulacji, a przy tym stwierdził, że niewskazanie w art. 145 ust. 1 Prawa upadłościowego wprost spraw o ustalenie nie powinno skłaniać do rozszerzającego rozumienia pojęcia „postępowania sądowego (...) o wierzytelność, która podlega zgłoszeniu do masy upadłości”, w celu objęcia tą kategorią spraw również żądań z art. 189 k.p.c. Postępowanie upadłościowe, którego istotnym elementem jest

sporządzenie listy wierzytelności zaspokajanych z masy upadłości, zasadniczo nie stwarza bowiem zainteresowanym możliwości dochodzenia roszczenia procesowego o ustalenie istnienia lub nieistnienia prawa lub stosunku prawnego. Na rzecz wniosku, że sprawy te pozostają poza zakresem zastosowania art. 145 ust. 1 Prawa upadłościowego, przemawia więc także ten argument, że w przeciwnym razie zagrożeniu uległoby prawo stron do sądu.

7. Wobec powyższego nie zachodzi również potrzeba dokonania wykładni wskazanych przez skarżącego przepisów prawa, na podstawie których zostało sformułowane rozważane zagadnienie.

8. Tożsame bądź bardzo zbliżone problemy, jak sformułowane przez skarżącego w niniejszej sprawie, były już wielokrotnie przedmiotem wypowiedzi Sądu Najwyższego w ramach tzw. przedsądu; zob. np. postanowienia: z 2 kwietnia 2025 r., I CSK 2578/24; z 15 kwietnia 2025 r., I CSK 335/25; z 15 kwietnia 2025 r., I CSK 531/25; z 16 kwietnia 2025 r., I CSK 611/25; z 11 czerwca 2025 r., I CSK 3309/24; z 25 czerwca 2025 r., I CSK 4015/24; z 20 sierpnia 2025 r., I CSK 1508/25; z 10 września 2025 r., I CSK 134/25; z 10 września 2025 r., I CSK 239/25; z 8 października 2025 r., I CSK 2233/25, do których szczegółowych uzasadnień wypada odesłać w celu uniknięcia zbędnych powtórzeń.

9. Według Sądu Najwyższego, nie ma przy tym innych przyczyn uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, w szczególności nieważności postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.).

10. Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

(G.N.-J.)

[SOP]

